

Sygn. akt I PZ 11/15

POSTANOWIENIE

Dnia 17 czerwca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Gonera (przewodniczący)

SSN Bogusław Cudowski

SSN Zbigniew Myszka (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa R. K. i R. K.
przeciwko Urzędowi Kontroli Skarbowej w K.
o odszkodowanie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 17 czerwca 2015 r.,
zażalenia powodów na postanowienie Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w K.
z dnia 27 stycznia 2015 r.,

**uchyla zaskarżone postanowienie i sprawę przekazuje Sądowi
Okręgowemu w K. do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w K. postanowieniem z dnia 27 stycznia 2015 r. odrzucił skargę kasacyjną powodów R. i R. K. od wyroku tego Sądu z dnia 13 lutego 2014 r. oddalającego ich apelację od wyroku Sądu Rejonowego w K. z dnia 14 listopada 2011 r., zasądzającego od pozwanego Urzędu Kontroli Skarbowej w K. na rzecz powodów kwotę 19.245,48 zł tytułem odszkodowania za rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia z winy pracownika z naruszeniem przepisów o rozwiązywaniu umów o pracę w tym trybie, oddalającego powództwo w pozostałym

zakresie, a także orzekającego o kosztach procesu i rygorze natychmiastowej wykonalności do kwot po 6.415,16 zł.

W uzasadnieniu Sąd Okręgowy uznał, że skarga kasacyjna wniesiona w dniu 9 grudnia 2014 r. (data stempla pocztowego) w imieniu powodów przez ustanowionego przez nich pełnomocnika procesowego z wyboru - adwokata K. G., została złożona z uchybieniem terminu kasacyjnego zaskarżenia, o którym mowa w art. 398⁵ § 1 k.p.c. Sąd wskazał, że pismem z dnia 17 lutego 2014 r. powodowie wnieśli o sporządzenie uzasadnienia wyroku z dnia 13 lutego 2014 r. Odpis tego wyroku wraz z uzasadnieniem powodowie otrzymali w dniu 17 marca 2014 r. Następnie Sąd Okręgowy dwukrotnie ustanawiał dla powodów pełnomocników z urzędu: postanowieniem z dnia 14 maja 2014 r. - radcę prawnego i postanowieniem z dnia 8 sierpnia 2014 r. - adwokata, którzy przedłożyli opinie o braku podstaw do wniesienia skargi kasacyjnej (odpowiednio: radca prawny pismem z dnia 7 lipca 2014 r., a adwokat pismem z dnia 26 sierpnia 2014 r.). W dalszym biegu sprawy Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 3 października 2014 r. oddalił kolejny (trzeci) wniosek powodów z dnia 11 września 2014 r. o ustanowienie jeszcze innego pełnomocnika z urzędu celem sporządzenia skargi kasacyjnej i udziału w postępowaniu kasacyjnym.

W takim stanie sprawy Sąd Okręgowy wskazał, że stosownie do art. 398⁵ § 1 k.p.c. skargę kasacyjną wnosi się do sądu, który wydał zaskarżone orzeczenie, w terminie dwóch miesięcy od dnia doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem stronie skarżącej. Skoro odpis zaskarżonego wyroku wraz z uzasadnieniem powodowie otrzymali w dniu 17 marca 2014 r., to termin kasacyjnego zaskarżenia upłynął w dniu 17 maja 2014 r. Dlatego spóźnioną skargę kasacyjną Sąd ten odrzucił stosownie do art. 398⁶ § 2 k.p.c.

W zażaleniu powodowie domagali się uchylenia postanowienia o odrzuceniu skargi kasacyjnej oraz zwolnienia ich w całości od kosztów sądowych w postępowaniu zażaleniowym, zarzucając naruszenie art. 124 § 3 i 4 oraz art. 398⁶ § 2 k.p.c. Wnoszący zażalenie argumentowali, że Sąd Okręgowy ustanawiając zarówno pierwszego, jak drugiego pełnomocnika z urzędu zastosował art. 124 § 3 k.p.c., zgodnie z którym ustanowienie adwokata lub radcy prawnego z urzędu powoduje przerwę biegu terminu do złożenia skargi kasacyjnej. Ponadto, Sąd

Okręgowy rozpatrzył merytorycznie ich trzeci z kolei wniosek (z dnia 11 września 2014 r.) o ustanowienie pełnomocnika z urzędu jako złożony w terminie do wniesienia skargi kasacyjnej, ponieważ stosownie do art. 124 § 3 k.p.c. rozpoznaniu podlega jedynie wniosek o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego złożony przed upływem terminu do wniesienia skargi kasacyjnej. W konsekwencji zgodnie z art. 124 § 4 k.p.c., w razie oddalenia wniosku o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego z urzędu, złożonego przed upływem terminu do wniesienia środka zaskarżenia, termin ten biegnie „na nowo” od dnia doręczenia stronom postanowienia oddalającego ich kolejny (trzeci) wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu. Oznacza to, że „pozostawiono stronie pełny, ustawowy termin do złożenia skargi kasacyjnej, aby nie ponosiła ujemnych skutków procesowych z tytułu ubiegania się o pełnomocnika z urzędu w razie ewentualnej odmowy jego przyznania”. Dlatego postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 3 października 2014 r. o oddaleniu wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu w postępowaniu kasacyjnym, które wnoszący zażalenie odebrali w dniu 9 października 2014 r., otwarło biegnący od tej daty kolejny termin kasacyjnego zaskarżenia, który upływał 9 grudnia 2014 r., w którym to dniu pełnomocnik z wyboru wniósł skargę kasacyjną w terminie dwóch miesięcy, liczoną od daty doręczenia postanowienia Sądu Okręgowego z dnia 3 października 2014 r. Według wnoszących zażalenie kolejny termin kasacyjnego zaskarżenia upływał im w dniu 9 grudnia 2014 r. (art. 124 § 3 i § 4 k.p.c. w związku z art. 398⁵ § 1 k.p.c.). Oznaczało to, że bezpodstawnie odrzucona skarga kasacyjna została złożona w ustawowym terminie, bo z uwzględnieniem przerwy jego biegu w okresie rozpoznawania kolejnych wniosków powodów o ustanowienie pełnomocnika z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie okazało się uzasadnione w stopniu wymagającym ponownego zweryfikowania istotnych okoliczności niezbędnych dla rozpoznania dopuszczalności wniesionej skargi kasacyjnej już dlatego, że w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia Sąd Okręgowy błędnie przyjął, że termin kasacyjnego

zaskarżenia upłynął skarżącym w dniu 17 maja 2014 r. Tymczasem ten sam Sąd dwukrotnie, postanowieniami z 14 maja (k. 417) oraz z 8 sierpnia 2014 r. (k. 487), ustanowił dla powodów pełnomocników z urzędu w postępowaniu kasacyjnym, którzy wydali opinie o braku podstaw prawnych i uzasadnienia do wniesienia skargi kasacyjnej w terminach otwartych od daty doręczenia im podlegającego kasacyjnemu zaskarżeniu wyroku z uzasadnieniem.

Wprawdzie z dyspozycji art. 124 § 5 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. wynika, że ponowny wniosek o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego, oparty na tych samych okolicznościach, nie wpływa na bieg terminu do wniesienia środka zaskarżenia, ale być może Sąd Okręgowy, ustanawiając kolejnym (drugim) postanowieniem z 8 sierpnia 2014 r. dla powodów nowego (drugiego) pełnomocnika z urzędu, uznał, że ponowny (drugi) wniosek był oparty na „innych”, a nie „na takich samych okolicznościach” i dlatego po raz drugi ustanowił dla powodów kolejnego (nowego i drugiego) pełnomocnika z urzędu „celem sporządzenia i wniesienia skargi kasacyjnej oraz udziału w postępowaniu kasacyjnym”. W takim jednak razie Sąd ten błędnie ustalił w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia o odrzuceniu skargi kasacyjnej termin kasacyjnego zaskarżenia, który nie mógł upłynąć 17 maja 2014 r., skoro dwoma postanowieniami z 14 maja i z 8 sierpnia 2014 r. Sąd ten ustanowił dwóch różnych pełnomocników z urzędu, którym stosownie do dyspozycji art. 124 § 3 k.p.c. należało doręczyć orzeczenie podlegające skardze kasacyjnej z uzasadnieniem z urzędu. Zgodnie z art. 124 § 3 *in fine* k.p.c. termin kasacyjnego zaskarżenia biegnie od dnia doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem ustanowionym pełnomocnikom z urzędu. Równocześnie jednak w aktach sprawy znajduje się potwierdzenie wysłania w dniu 2 czerwca 2014 r. „doręczenia wyroku z uzasadnieniem w sprawie kasacyjnej” pierwszemu z ustanowionych pełnomocników (radcy prawnemu R. S. - k. 479). Temu pełnomocnikowi bieg dwumiesięcznego terminu kasacyjnego zaskarżenia rozpoczął się od daty dokonanego doręczenia, tj. od 10 czerwca 2014 r. (k. 489).

Natomiast w aktach sprawy brakuje potwierdzenia na wysłanie oraz doręczenie z urzędu podlegającego kasacyjnemu zaskarżeniu wyroku wraz z uzasadnieniem kolejnemu (drugiemu) ustanowionemu dla powodów

pełnomocnikowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym - adwokat J. K. Wprowadzie na jej wniosek przekazano tej pełnomocnik do wglądu trzy tomy akt sprawy (k. 497) oraz udzielono „zezwolenia na wykonanie fotokopii z akt sprawy” - kart: „177-184, 187-194, 230-234, 250-254” (k. 496), na których wszakże nie ma uzasadnienia podlegającego kasacyjnemu zaskarżeniu wyroku Sądu Okręgowego z dnia 13 lutego 2014 r., bowiem jego sentencja znajduje się na k. 442, a uzasadnienie na k. 445-452.

Przy ponownym rozpoznaniu tego niewyjaśnionego zakresu sprawy Sąd drugiej instancji powinien rozważyć, że ponowny wniosek z dnia 4 sierpnia 2014 r. o ustanowienie dla powodów kolejnego (drugiego) pełnomocnika procesowego z urzędu w postępowaniu kasacyjnym (data wpływu 6 sierpnia 2014 r., k. 485) został wniesiony przed upływem terminu do wniesienia skargi kasacyjnej przez pierwszego z ustanowionych pełnomocników. Równocześnie Sąd ten powinien ocenić, czy wobec braku dowodu na doręczenie z urzędu drugiemu z ustanowionych pełnomocników procesowych (adwokat J. K.) wyroku z dnia 13 lutego 2014 r. wraz z uzasadnieniem rozpoczął dla tej pełnomocnik bieg kolejny dwumiesięczny termin kasacyjnego zaskarżenia tego orzeczenia, z uwzględnieniem sporządzenia przez nią „w piśmie z dnia 26 sierpnia 2014 r.” opinii o braku podstaw do wniesienia skargi kasacyjnej od tego wyroku, z którym miała zapoznać się w dacie uzyskanego wglądu do akt sprawy (25 sierpnia 2014 r.), a którego być może nawet nie sfotokopowała (k. 496), co nie wykluczało zapoznania się i skorzystania z odpisu wyroku doręzonego stronom.

Równocześnie Sąd Okręgowy powinien rozważyć, czy trzeci z kolei wniosek powodów o ustanowienie kolejnego (trzeciego) pełnomocnika z urzędu w postępowaniu kasacyjnym został wniesiony w otwartym, choć biegnącym od początku terminie kasacyjnego zaskarżenia, nie został oparty „na tych samych okolicznościach sprawy”, o których mowa w art. 124 § 5 k.p.c., co mogłoby oznaczać, że ten trzeci wniosek o ustanowienie kolejnego pełnomocnika z urzędu, który Sąd Okręgowy oddalił postanowieniem z dnia 3 października 2014 r., pozostawał bez wpływu na bieg terminu do wniesienia skargi kasacyjnej, który chcieliby oni liczyć od początku, tj. od daty doręczenia im wymienionego postanowienia. Po dokonaniu brakujących ustaleń faktycznych możliwe będzie

zweryfikowanie stanowiska prezentowanego w zażaleniu, czy kolejny (trzeci) już termin kasacyjnego zaskarżenia powinien być liczony od początku od dnia doręczenia powodom postanowienia o oddaleniu trzeciego wniosku o ustanowienie kolejnego (trzeciego) pełnomocnika z urzędu (art. 124 § 4 zdanie pierwsze k.p.c.), jeżeli ten kolejny wniosek (oparty *prima facie* na tych samych okolicznościach) nie wpływał na bieg „poprzedniego” terminu do wniesienia skargi kasacyjnej (art. 124 § 5 k.p.c.).

Mając na uwadze wyżej ujawnione braki i zastrzeżenia Sąd Najwyższy uznał, że sprawa nie dojrzała do weryfikacji wniesionego zażalenia i dlatego postanowił jak w sentencji na podstawie art. 394¹ § 3 w związku z art. 398¹⁵ zdanie pierwsze k.p.c.